

L'ESCOLA DE L'AVE MARIA

L'EDUCACIÓ A L'ESCALA A PRINCIPIS DEL SEGLE XX

Molts escalencs i escalenques han conegut i, fins i tot potser alguns van estudiar, a l'escola de l'Ave Maria fins la inauguració de les Escoles Noves l'any 1936. Pocs recorden que aquesta escola havia nascut com un centre privat de nens i que el mecenatge va ser de l'empresari de gènere de punt, en Josep Ximinis i Guri, el moment en què va ser construïda l'escola, qui van ser els seus mestres, quan anys es van impartir classes...

En l'article que a continuació podran llegir, es fa una breu aproximació a la història d'aquest centre educatiu.

Mn Carles Costa i Albert.
Foto Esquirol, AHE.

Mn Pere Torrent i Crous. (1930).
SAML.M. Referència S.T: 26.11.2.
Autor: desconegut. Fons: Can
Font (Joan Domènech i Moner).

Josep Ximinis i Guri.
Autor: desconegut.

Ròmul Riera i Rich.
Autor: desconegut.
Col·lecció família Riera.

ORÍGENS DE L'ESCOLA "AVE-MARIA" DE L'ESCALA CONTEXT GENERAL

L'any 1857 s'aprovà la llei Moyano, primera llei educativa de l'Estat espanyol, que establia a grans trets l'escolarització obligatòria i articulava els serveis educatius de manera piramidal. Els ajuntaments es feien càrrec de l'escola primària, les diputacions provincials de les escoles de secundària i la Universitat era sota el control de l'Estat¹.

Paral·lelament, es permetia a la iniciativa privada crear i gestionar centres educatius. És en aquest cas,

1. A través d'una llei que va ser vigent, rectificada successivament, fins que ser derogada l'any 1970 per la Ley General de Educación Básica, entre d'altres aspectes, dictaminava que l'ensenyament elemental, entre els 6 i 9 anys, havia de tenir caràcter obligatori, tot i que només seria gratuït per als qui tinguessin el certificat de pobres; que a tots els pobles de 500 habitants hi hauria d'haver una escola per a nens i una altra per a nenes, finançades pels respectius ajuntaments entre d'altres mesures.

on destacarà l'escola confessional catòlica i d'altres propostes (llibertària, catalanista, racionalista...) que mica en mica aniran fent el seu espai. Arran de la Setmana Tràgica, l'any 1909, i dels fets succeïts on l'Església Catòlica es va convertir en l'objecte de les iras populars, aquesta reacciona reactivant obres socials, benèfiques i educatives, com havia fet ja a partir de la segona meitat del segle XIX.

A diferència del segle XIX, on el paper dels religiosos exclaustats era molt important, l'impuls correspondrà als bisbats a través dels preveres diocesans que comptaran amb l'ajuda, com ja havia succeït anteriorment, de mecenes catòlics que finançaran aquestes obres i personal de les congregacions religioses dedicades a l'educació, moltes provinents de França, ja que l'any 1905 se'ls havia prohibit l'activitat educativa al país veí.

Alhora, a Catalunya es consolidava una revolució pedagògica compartida amb la resta d'Europa occidental en

el marc del que s'anomena l'Escola Nova. A nivell polític i social, a més, la Mancomunitat de Catalunya, com a govern, s'havia sumat al projecte impulsat a redós de la societat civil i entitats cíviques.

En aquesta confluència d'interessos s'ha d'emmarcar la fundació de l'escola Ave Maria.

ELS PRIMERS PASSOS

El context anterior faria possible entendre les circumstàncies que van fer que en el projecte de l'escola de l'Ave Maria es pugui parlar de la cooperació necessària de les persones següents: Mn. Carles Costa, rector de la vila de l'Escala; Mn. Pere Torrent i Crous, vicari; en Ròmul Riera i Rich, mestre; i en Josep Ximinis i Guri, empresari i mecenes escalenc. Tots ells van viure el context que va afavorir la construcció de l'escola Ave Maria i es pot deduir que per les seves responsabilitats i afinitats personals van fer-lo possible durant el poc temps que sembla va estar en funcionament.